

www.e-rara.ch

**De systemate orbis cometici deque admirandis coeli characteribus,
opuscula duo, in quorum primo cometarum causae disquiruntur, &
explicantur, necnon vie Com etarum, per orbem cometicum multiplices ...**

Hodierna, Giovanni Battista

Panormi[Palermo], 1654

ETH-Bibliothek Zürich

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-444>

Cometis recentissimi.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

COMETIS RECENTISSIMI.

*Qui ab ipso Columbe (colse Ramu, ad Arcam Noetia
cam, Rosio ferrentis) Asterismo, originem
ortuam educens; Anno Domini
1652, eiusdem Authoris Hy-
storica Ratiornatio.*

Optaueram recentissimo, quas breui Typis meas Cę-
lestes committere sperabam Lucubrations, cō-
decorare Phænomeno, vt ob id sæpissime, vel quoti-
noctibus, bis, vel ter, præsertim hoc Anno salutis nostræ
labente 1652. (post Deliquij Solaris celebrationem diei
8. Aprilis) Cælū circumlustrare consueueram, vt si quæ
vel recens Stella inter Mundo coęuas, aut Cometicum
Phænomenon interdum è Cælo fulserit, illud peculia-
ribus obseruationibus, cum cæteris deprehensionibus
adnotarem.

Factum est igitur, veluti ex voto, vt nocte diei Mer-
curij XVIII. Decembris nouo stylo, Anni MDCLII. ho-
ra noctis nonæ, (videlicet hora quartadecima, quadri-
te minus à Meridie) dum Australem Cæli Plagam cir-
cumlustro, iam Cælo serenissimo, eu sub Orionis Aste-
rismum, vel sub Lepore, iquali Nubeculam Paralelli
speciem, ob Luminositatis quodam excessum, referen-
tem animaduerto: Lunaris luminis (Luna tunc sub Leo-
nis dimidio nocturnum Hemisphærium illustrabat) in
eadem Nubecula refractionē esse coniecio sed post mo-
dum cum animaduertissem Nubeculæ vltra semi-
quadrantis dimidium à Lunę situ elongari, Parahelium
fieri

fieri impossibile esse deprehendi, quia in eodem die
 tu constantem per souitate Palma, illud in se orna que
 ob id recentem Geli Phasim conijcio: Iohannem Herimio
 nem nepotem, eam dñm præfulgentem Nubeculam se
 vesperi hora tertia noctis, (nondum orta Luna) super
 Horizōtem ortuum, ad Austrum se vidisse vergentem
 audio.

Hinc igitur mihi licuit intelligere iam, vel saltem dñe
 præcedēte XVII. Phenomenum illud, Mætte, sub gradu
 XIX. libere, ex Diametro Eclipsis Solaris irritamentis
 excitante, (qui præcesserat Die 8. Aprilis) fulgente illu
 xisse: Nam e quidem ex Mantis ipsius, in loco deliquitōis
 tunc predominantis dispositione, quatenus videlicet,
 sub gradu Tauri quinto; proximè ad combustionem
 accederet, (cum interim, & Mercurius sub eisdem Sy
 deris Mauortij dispositione splenderet) & interdum
 Solis Deliquium in Regionibus Borealibus maximū
 fuit id conijcerem prout etiā Anno Domini MDCCLIII
 ex Constitutione Martis, & Saturni sub eodem Leonis si
 gno, in maximo videlicet Solis Deliquio, sub gradu XX.
 Leonis celebrādo, probabiliter futurum conijcio qua
 tenus sub eodem signo, utique maleficus comburatur
 fortasse Idibus Ianuarij, irritante Marte, ex tetragono,
 deliquiosum irritamentum.

In ipso igitur horæ pōne appulsu, Cometę situs in Cæ
 lo, talis apparebat, videlicet inter illam, quæ tertiæ ma
 gnitudinis Stella splendet in extremitate pedis dextri
 posterioris Canis maioris, & eam quæ in extremitate
 pedum anteriorum Leporis æqualis magnitudinis, eni
 tet: medium in rectilinea obtinere videbatur, parum
 per ad Leporis pedes vergens, tali pacto quidem, ut ad
 eam quæ eiusdem tertię magnitudinis, in sinistro pedum

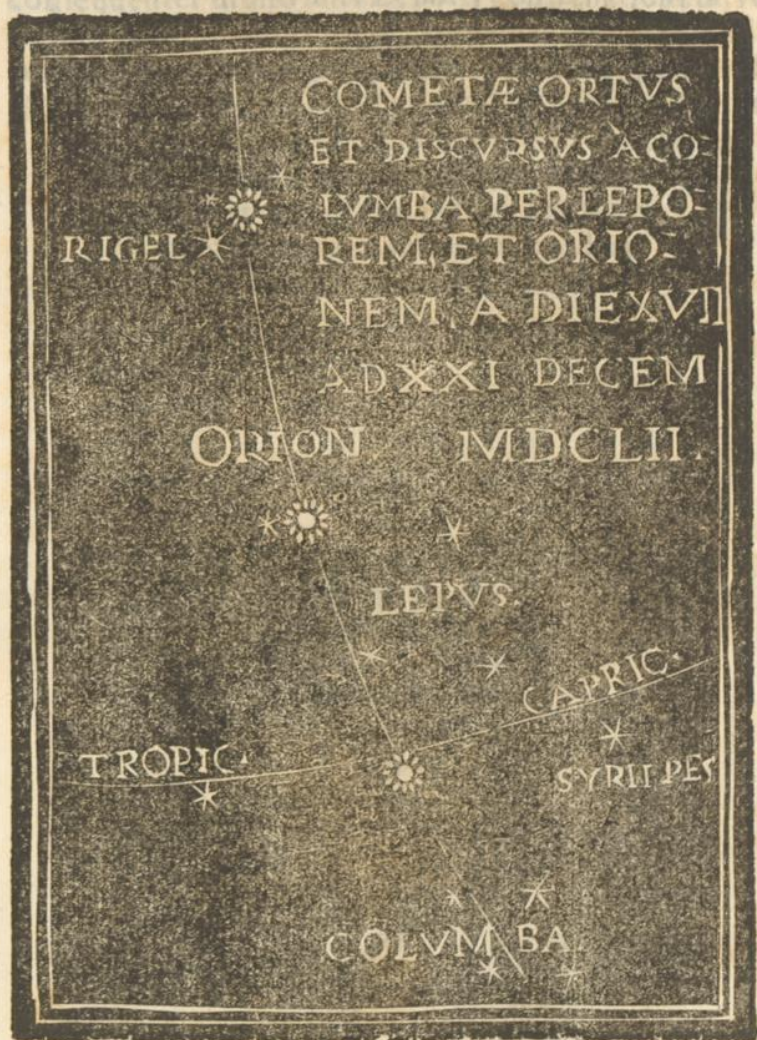
posteriorum eiusdem, Leporini Asterismi, & ad eam
 quæ in Pectore, seu in Armis sinistro, æqualis magnitudinis emicat, Cometes relatus Trianguli Isoscelis cupidem admissim obtinet, sed interim ad fulgidam
 primi honoris, quæ splendet in sinistro Orionis pede,
 Rigel dictum, & ad fulgentissimam in Ore Syrii (è qua
 tamen Longiusculo tractu dissidere videbatur) equidi-

staret. **Igitur hora XIV. P. M. diei Mercur. XVIII. Decēbris Anno salutiferæ incarnationis, M. DCLII. Stellæ huius crimi-**
nata sita in Cælo, ad signiferum relatus, erat sub grad.
XVIII. proximè geminorum vltra Capricorni Tropi-
cum, ad Austrum ab Aequatore declinans, saltem grad.
XXVI. Sole tunc iam Cometam irradiante, ab aversa
eiusdem Tropici Plagam, dum ipse fulgeret sub grad.
XXVIII. Sagittarij ita vt in eius Antiscio propemodū
sisteretur prout ex adiecto Schemate quis percipere po-
terit.

in id cometam prout est Anno Domini MDC. i. ex Constitutione Martis & Saturni sub eodem I. consi-
 gno in maxima videlicet Solis Declinatione sub grad. X.
 Leonis celebrato, probatur futurum comitio dur-

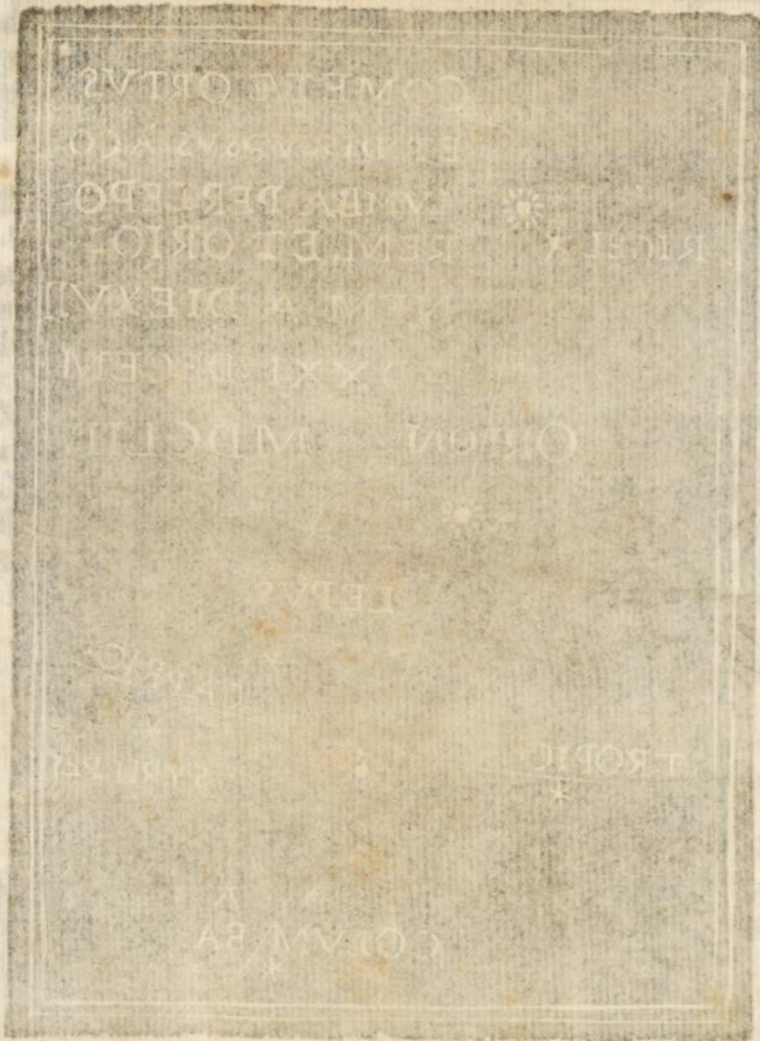
tem sub eodem signo, malecus computatur
 fortasse libris lauatibus de Mare, ex tetragono,
 deliquitum in
 In ipso igitur horo
 lo, talis apparebat, vide
 guntibus sex splendide
 posterioris. Cuius maioris
 pedum anteriorum Leporis pedis magnitudinis est
 tertium in restibus obtinere videbantur, parum
 per ad Leporis pedes vergens, tali pacto ductum, vt ad
 eam que est in tertio magnitudinis, in sinistro pedum

Quoniam vero ibidem Phenomenon à quibusdam
nostris concepitur in solo acris exordia vrbis 89
consequitur quod hinc inde in observatione

M

Quo.

Quoniam vero ibidem Phænomenon à quibusdam
 nostris concinibus in ipso noctis exordio visum fuit, &
 consequenter multò infra Leporis constellationem, vel
 ex ipso Columbæ Asterismo, inter duas Stellas secundæ
 magnitudinis, quæ fulgēt in dorso Columbæ iuxta grad.
 XXII. Geminorū cū declinatione Austrinagradu saltem
 XXVIII. hinc nobis perspicuæ vnde vniuersam

Cometæ huius viam exprimere recentis iti-
 neris eius exordium in subiecto Later-
 culo proprijs manibus rudioribus
 lineamentis, inscripsi, vt
 vides.

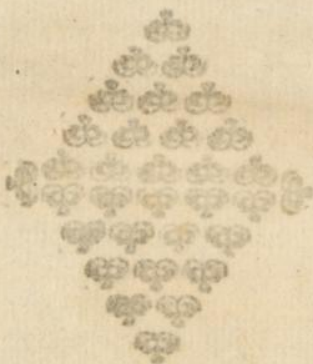

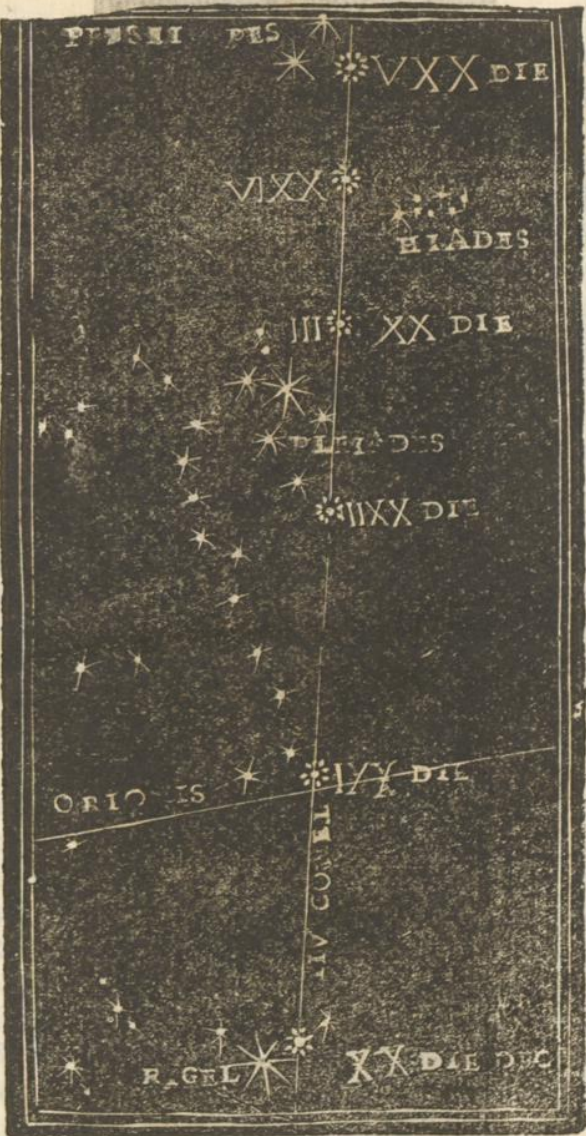
M 2

Cra

91
 Quoniam vero ibidem Phænomenon à quibusdam
 nostris concipitur in ipse noctis exordio vitæ sunt de
 consequenter manit in his temporis constellationem, vel
 ex ipse Columnæ Astronomicæ inter duas stellas secundæ
 magnitudinis, quæ insit in horto Columnæ inter gradus
 XXII. Geminoꝝ cū declinatione Astronomicâ graduum
 XXVIII. hinc nobis perspicitur unde veritatem

Co metæ huius vitam exprimeret recentis isti
 acis eius exordium in subsciso later-
 celo proprijs manibus rudioribus
 lineamentis, inscriptis, ut
 vides.

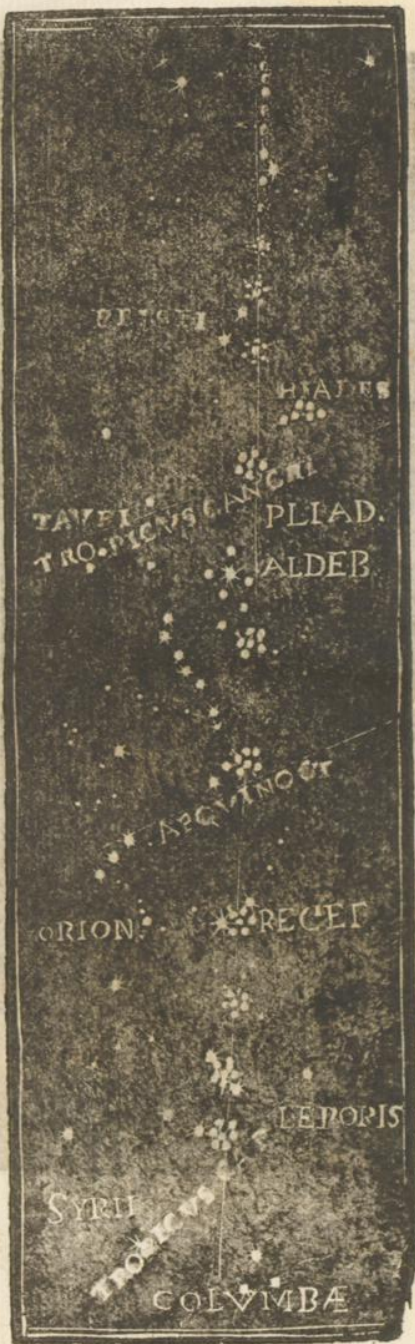

de
Com
Lanc
sotto
Com
prie
fatti
quar
super
dum
Ma
lpa p
re ve
dici
fidie
Aldro
hodie
huc
cun
hinc
in
la, C
inter
Ripol
ex in
St
XII
Vitt
eiden
fatti

de
Com
Lanc
sotto
Com
prie
fatti
quar
super
dum
Ma
lpa p
re ve
dici
fidie
Aldro
hodie
huc
cun
hinc
in
la, C
inter
Ripol
ex in
St
XII
Vitt
eiden
fatti

Craftino vesperi diei Iouis XIX. Decēbris, hora secūda post solis occasum, en super ortium Horizontem Cometam emersum clarius elucescētem conspicio: ob Lunaris luminis, videlicet absentiam, qua præcedente nocte, siam Luna in eodem Hemisphærio splendente) Cometæ lumen valde lentum apparebat. Ipse interim priorem situm commutauerat, ascenderat enim in Boream ad plures gradus, ita vt inter duas Leporis Stellas quarum inferior fulget in pectore, seu in Armo sinistro superior vero scilicet Borealior splendet in dorso, medium adamussim interiaceret.

Mox hora noctis nona, (quæ erat vigesima quarta ab ipsa prima deprehensione) cum dorso Leporis ita coire videbatur, vt Phænomenon ab ea (tertiæ magnitudinis Stella) pro latitudine vnus Lunæ, in occasum, dissideret. Porro hæc eadem Leporis Stella, ex computo Astronomico sub gradum XVII. proximè Geminorum hodie fulget, & eius Austrina declinatio grad. XVIII. vt hinc liceat internoscere Cometæ motum diurnum in circulo declinationis fuisse Graduum VIII. quam proximè.

Interim vesperi diei XX. hora secunda ab occasu Solis, Cometa inter dorsum Leporis, & Rigel, medium itineris obtinebat. Deinde hora Noctis nona ad ipsam Rigel, quæ fulget in sinistro Orionis pede applicuit, ab ea in occasu duobus fermè Gradibus dissidens.

Stellæ huius lucidissimæ longitudo supponitur grad. XII. Geminorum, vt eius declinatio Austrina Grad. VIII & semis quæ etiã paululū ad Boream transgressus, eadem hora nona decertaue rat, vt motus eius diurnus fuerit plane Graduum X.

Vesperi diei XXI. hora noctis secunda Cometa à Rigel

gel in tantum recesserat, vt Aequatorem transgressus, ad octauam Clypei Orionis applicaret, ab eaque in occasum ad tres ferme gradus vergebat, & consequenter accelerando cursum, in Horis 18. Gradus IX. cum dimidio in Boream pretergressus est Cometes, & sic in horis 24. Gradus XII. eiusdem circuli absoluisse conijcio.

Nā vesperi Diei XXII. hora secūda ab occasu Solis, ad primam Hyadum, quæ splendet in Naribus Tauri applicuisse visa est. Porrò hæc Stella sub Geminorum gradu primo sublucet, & eius declinatio Borea grad. 14. min. 35. vt hinc conijcere liceat Diurnum Stellæ Crinitæ motum, in suo circulo fuisse XV. quamproximè, vt Diurnum Lunæ cursum acceleratissimum coæquaret.

Equidem Crinitæ huius cursum successiuè acceleratum animaduertens, crastino vesperi ad Gradus XVIII. accelerandum conieci, vel saltem postridie verticem capitis nostri consequi posse facillè crederam, sed prorsus deceptus sum.

Nam vesperi Diei XXIII, vix gradus quinque in cursu diurno absoluerat, nondum enim Eclipticam attingerat. Iamque hora Noctis nona inter Hyades, & Pleiades, Eclipticam attingens, medium obtinuit.

Diei vero XXIV. Noctē Natiuitatis Christi Domini, iam Syrio culminante, Cometes ad angustissimum Pleiadum Terminum, proximè applicuit, Gradu vno, & semisse ad Boream declinans, ita vt ipsius Crinitæ Longitudo fuerit Graduum XXV. Tauri: Latitudo vero Borea grad. V. cum semisse, & consequenter in ipsomet Canci Tropico adamussim incidit, vbi etiam sui dissolutionem, ob tenuitatem imminebat, vt vix vno, vel altero die superuicturum Cometam sperares.

Ob.

Observabam interim Crinitæ ad Stellæ fixas proximè nitescentes dispositionem, an ea videlicet ad occasum descendente, per Parallaxim commutaretur, sed nullam sensibilem vidi situs permutationem, eadem enim ad Pleiades æquidistantium servabat.

Vesperî Diei XXV. hora consueta, videbatur Cometulus ad eas, quæ in sinistro pede Persei Stellæ duæ præfulgent, Trianguli Isoscelis cuspidem (è regione Australibici) adamussim constituere, mediam inter hasce duas, illinc ad Mesaquilonem, & Pleiades, isthinc ad Mesafricum intercapedinem obtinens.

Deinde vesperî Diei XXVI. Cometulus ad easdem duas in sinistro pede Persei, lineam rectam (è regione Cori, seu Borrilybici) constituere videbatur tali pacto quidem, vt secunda Stella pedis quartæ magnitudinis, in calcaneo, cum prima tertix magnitudinis, in summo pede illinc, et cum Cometulo isthinc æquidistaret, & consequenter crinita constituebatur, tunc sub Gradu XXII. Tauri cum latitudine Grad. XIII. Boreali quamproximè observavi, hanc eandem Cometuli constitutionem vsque ad occasum, vt viderem an fortasse per Parallaxim permutaretur; sed nec sensibilem differentiam depræhendi, perseverante Cometulo in eadem rectus, & æquidistantia.

Proinde vespere Diei XXVII. Cometulus medium spatij obtinuit, eius quod inseritur inter calcamen Persei (quartæ magnitudinis, & Stellam tertix magnitudinis, quæ in capite Medusæ dicitur Algol, declinans parumper à recta, in occidentem.

Sed Nocte sequente Diem XXVIII. ad Algol, quamproximè applicuit, ab ea tribus fermè Lunis diffidens è regione Occidentis.

Hicce igitur diebus, videlicet 27. & 28. Decembris Cometa Trinacriæ verticalis exiit, nam Siciliæ Latitudo Borea extenditur à grad. 38. cum semisse, ad grad. 39. quantam Algol Stella declinationem sibi perscribit.

Porro à Die XXIII. Cometa successiuè decrescere cæpit, cum retardatione motus vicissim, regulariter, sed in tantam exiguitatem abiit, vt hac Noëte non amplius Cometæ Nomenclaturam, sed & Stellæ secundæ magnitudinis, inter lenissimas Nebulas subluçens mereatur.

Quid si in maiorem coarctationem substantia huius Phænomenis coiuisset, & Solis lumen intensius irradiatum emitteret? iam non Cometæ, sed Stellæ recentis nomen optimo iure sibi vendicasset.

Interdum vesperscète Die XXIX. Decēbris, Austri-folano flante. Nubibus Cælum obuolutum Cometulus iam inuisus detulit. Crederam quamproximè coiuisse cum Algol.

Nam Noctescēte Die XXX. per Nubium rupturas, Cometulum adhuc perseuerare conspexi, & ab Algol in Boream quanta esset duplex Lunæ vnus latitudo recesserat, & eius magnitudo adhuc magis diminuta.

Proinde ad vesperscēte Die XXXI. vltimo Decēbris 1652. culminante interdum capite Medusæ, hora 3. min. 12. ab occasu Solis videlicet hora 7. min. 53. P.M. deprehendi Cometulā elongatum ab Algol gradu vno & semisse, & in eadem recta cum ipsamet Algol, & cum exigua sub Algol, (hinc ad Austrum,) & cum sinistro Humero Persei, (illinc ad Boream) è qua Stella quartæ magnitudinis, in Humero fulgente, vel insensibiliter ad occasum vergebat. Quam equidem ad hasce Stellæ Cometuli præcisam relationem, Cæli serenitate fretus, in Laterculo adamussimè descripsi, vt viderem; an Co-
me.

metulus iam Stationarius effectus, ad occasum descen-
 dens, sensibilem aliquam Parallaxim admittet. Igitur
 iam leniter Borea flante, Caelique perspicuitate fauente
 accurate quo me observante, nullam profus, vel sensi-
 bilem aliquam diuersitatem in situ à priorè de præhesi-
 sione internoscere potui, sed eandem adamussim dis-
 positionem, à vertice ad Horizontem, cum eisdem Stel-
 lis, Cometulus vendicauerat. Vnde magnam fuisse
 Cometuli huius superlunarem celsitudinem intellexi,
 atque proinde apparentem eius Mollis diminutionem
 ab ipsa à nobis elongatione originem habere, nequaquã
 vero à dissolutione, & partium distractione od m b n n o

Interea illucescente nobis prima Ianuarij, & Anni
 1653. Dies latissima, ac post modum vesperscente, dum
 eadem lucida Algol culminaret, Cometulus aliquanti-
 tulum in Boream præcesserat, etque dimidium eius lo-
 gitudinis, quæ inter Algol, & eam quæ quarta magni-
 tudinis splendet in Humero sinistro Persei, obtinuit.

Eadem hora Diei secundi Ianuarij, vix Stellam quin-
 tæ magnitudinis coæquare videbatur, præcesserat autẽ
 adhuc, (accedens ad Humerum Persei) quantum sub-
 tenderet Lunæ semidiameter.

Rursus vesperi Diei tertij Ianuarij, adhuc tantillum
 ad Humerum accesserat, sed vergens aliquantulum in
 regionem Occidentis.

Postea Nocte vix Nebularũ spissitudinẽ Cometulum
 in eodem cum Humero Persei Parallelo sublucentem,
 introspicere potui, è qua Humeri Stellas quanta esset
 vnus Lunæ latitudo, in occasum dissidere videbatur.
 Neque deinceps vterius Cometulum excernere potui
 quatenus vel in sua principia dissolutus: aut ad sublimio-
 ra elatus, in insensibilitatem abierit.

Hæ igitur nobis ita deprehensæ fuerunt Cometæ huius obseruationes, ad visum, absque vltro Instrumenti Mechanici adiumento, vti modò retulimus à Noctē Diei XVIII. Decembris, ad Noctē Diei 4. Ianuarij inclusiuè videlicet XVIII. Noctibus, vna intermissa, ob Nubium spissitudinem Diei vltimi Decembris.

Quibus internoscere liceat Cometæ progressionem, in circulo maximo exhibitam, secundum inclinationē vnus signi, (à XX. Gradu Geminorum, ad XV. Gradū Tauri) factam esse in Horizonte nostro, à vulturno, seu Phænice, in Circium, seu Thrafcium, (videlicet ad secundam horum ventorum) per Arcū circuli maximi graduum saltem octoginta, quatenus cursus eius fuerit à grad. XXVIII. (computando motus eius exordium, ab occasu Solis Diei XVIII. Decembris) Austrinæ declinationis, ad Gradum quinquagesimum Borealis declinationis, in Stellam quæ fulget in sinistro Humero Persei, è qua ducto circulo per medium Succularum, & per dorsum Leporis ad Borealiorem, quæ splendet in ala sinistra Columbæ, patebit vniuersa via Cometæ, illud tamen monitum volo, me non præciosioribus, sed & rudioribus computationibus vsū, præsertim vbi Cometæ latitudo, vel motus celeritatis valde sensibilis esset, primis diebus.

